

**FILOZOFICKÁ
FAKULTA**

Masarykova univerzita

Informační politika

29. 9. 2017, KISK FF MU

Pavla Kovářová

kovarova@phil.muni.cz

Ukončení předmětu

- Povinné zdroje v harmonogramu předmětu v IS
- Úkoly z každého týdne – zadání v IS
- Skupinový rozbor aktuální kauzy IP
- Docházka na týmové prezentace + externistu => harmonogram
- Písemná zkouška

- Pokud cokoli nebude jasné, pište IHNED mail, omluvy v nepochopení úkolu či témat neakceptují!

Co je podle Vás...

- Informační společnost?
- Informační politika?
- Informační ekonomika?
- Informační gramotnost?

Definice informační společnosti

Např. TDKIV: „Společnost založená na **integraci** informačních a komunikačních **technologií do všech oblastí společenského života** v takové míře, že zásadně mění společenské vztahy a procesy. Nárůst **informačních zdrojů** a **kunikačních toků** vzrůstá do té míry, že ho nelze zvládat dosavadními informačními a komunikačními technologiemi.“ (KRIŠTOFIČOVÁ, 1999)

Informační společnost – různá vymezení

- Ekonomické (Machlup, Porat, Drucker) – informační ekonomika (od ekonomiky výrobků k ekonomice služeb, od vlastnictví hmotného k duševnímu)
- Technologické (Shannon, Mansuda) – vliv ICT na společnost (růst významu vzdělání, zvýhodnění hl. počítačově a informačně gramotní)
- Sociologické (Castells, Bauman, Bell) – nový společenský model (paradox informační společnosti: informace pro každého – SPI X cenné zboží)
- Historické (McLuhan, Toffler) – role informací od pravěku po dnešek

John Feather – The information society: a study of continuity and change

- „Pokud je naše společnost informační společností, neplatilo totéž o starověkém Babylonu?“
- Telefon, TV, PC byly vynalezeny v posledních 100 letech => zásadně změnilo život lidí, chod společnosti, vše
- 2 revoluce v historii
 - Knihtisk
 - Počítače a síť – způsob využití informací na uživateli, ne autorovi
- Podstata revoluce: „obecná technologie, která, i když je nesmírně komplikovaná, se stala tak jednoduchou, že všichni až na hrstku mohou ignorovat její složitost“

John Feather...

- Informační společnost je produktem používání PC
- Informace kolující v ICT ovlivňují každou oblast – ekonomika informací/znalostí
- PC: neomezená „skladovací“ kapacita + neomezený operační potenciál => „jedinečný a bezprecedentně mocný a potenciálně nebezpečný nástroj“ (vítáme, ale děsí)
- „Informační společnost jako společnost, která vyvinula informační technologie a nyní se je učí využívat“ - jsme v rané fázi tohoto procesu, ICT mocný nástroj, nezbytná kontrola využití (jako jaderná energie)
- Každopádně je 2. revoluce nevratná

Základní otázky při stanovení IP

- Jakou informační společnost chceme vytvořit?
- Jaký druh organizace informací nejlépe této společnosti bude sloužit?
- Jaké regulace informací jsou v této společnosti nezbytné?

Významy IP

1. Zavádění a rozšiřování IT ve společnosti (informační)
2. Politika sdělování a komunikování určitých konkrétních informací
 - Záleží i na úrovni: „Strategie vytváření podmínek, cílů a priorit v oblasti **informačních procesů** zejména zdokonalováním **informačních technologií**, kterou se má dosáhnout zlepšení kvality života občanů, úrovně státní správy a podnikatelské sféry na úrovni národní (státní), regionální nebo celosvětové.“ (VLASÁK, 2001:159-168)
 - Významy nikdy nejsou striktně odděleny

Informační politika - předmět

- Informační politika na nejvyšší úrovni: zákony, nařízení, směrnice které regulují tvorbu, zpracování, komunikaci a využití informací
- Obvykle zahrnuje (Slámová, 2007):
 - eGovernment
 - řízení vládních informačních zdrojů v teorii i praxi
 - šíření vládních informací
 - politika veřejného přístupu k informacím
 - informace, důvěrnost informací a soukromí
 - knihovnická a archivní politika
 - telekomunikace a vysílání
 - politika mezinárodní komunikace
 - intelektuální vlastnictví
 - řízení používání počítačů a počítačová kriminalita

Některé pojmy spojené s IP

CzechPoint - datová schránka - Digital Divide -
 Digitální agenda - Digitální Česko - digitální
 knihovna - eAccessibility - e-archivnictví - e-Česko
 - eDemocracy – eEurope - eGovernment – eHealth
 - eInclusion - eJustice – elektronické zadávání
 veřejných zakázek - e-podpis – Europeana - e-
 volby - e-zdravotnictví - INDOŠ – ISSS - LTP -
 NPPG - osobní údaj - PIK - registr veřejné správy -
 SIKP - SIP – SIPVZ

Zadání úkolu 1

- Každý sám za sebe napište jedno téma možné pro skupinovou práci, nesmí se duplikovat
- <http://bit.ly/XXTH2U>
- Co je kauza? „*obecně známá, veřejností sledovaná věc (sporného rázu)*“ (Sochorová 1992)
- Doporučuji splnit co nejdřív => hledání členů týmu
- K čemu? Pochopení pojmu informační politika a jeho hranic => stejné téma může/nemusí spadat – podle toho, co se řeší, např. elektronická zdravotní knížka

eGovernment

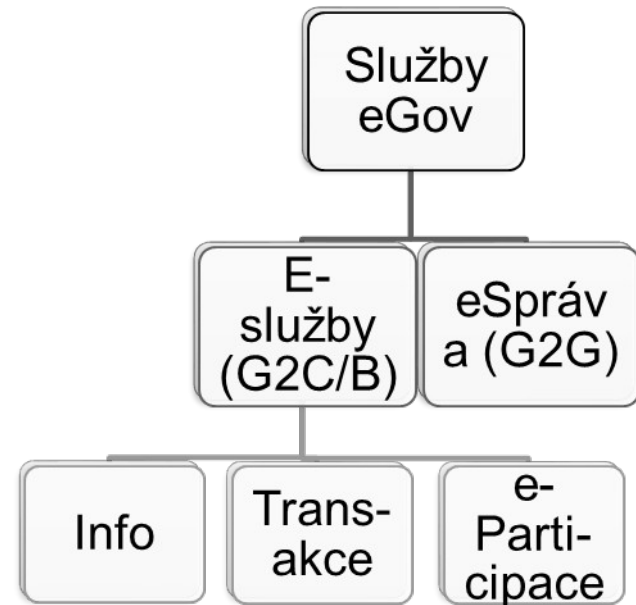
- „představuje transformaci vnitřních a vnějších vztahů veřejné správy pomocí informačních a komunikačních technologií s cílem optimalizovat interní procesy. Jejím cílem je pak rychlejší, spolehlivější a levnější poskytování služeb veřejné správy nejširší veřejnosti a zajištění větší otevřenosti veřejné správy ve vztahu ke svým uživatelům.“ (Archiv stránek MI)
- Definice OSN: "Trvalá povinnost veřejné správy zlepšovat vztah mezi občany a veřejným sektorem poskytováním levných a efektivních služeb, informací a znalostí." (Slámová, 2009)
- Zavádění a spolupráce ISVS + sjednocená komunikační infrastruktura veřejné správy, podpora využívání
- G2...

eGov do hloubky

- Riley:
 - e-governance: výsledek interakce, PPP – public-private partnership
 - e-government: e-poskytování služeb, e-procesy uvnitř VS
- E-engagement = e-konzultace a zapojování veřejnosti do rozhodování o veřejných věcech
 - e-participace: nástroje pro zapojování potenciálně dotčených do rozhodování o veřejných věcech
 - e-demokracie: využití IT k podpoře demokracie (např. e-volby)
- EK European Governance – white paper: důraz na zapojování občanů do konstrukce a implementace politik EU

E-slужby v eGov

- E-slужba = interaktivní, zaměřená na obsah, internetová slужba zákazníkovi, který ji obsluhuje
 - na dálku, překonání vzdálenosti, času (otevírací hodiny) a v pohodlí
 - informační slужba = zvyšování kvality informací pro snížení nejistoty
 - typicky samoobslužná => nutné pochopit => na zákazníka cílený design
 - při vzniku komunity C2C aspekt (kontrola kvality i slужeb ostatním)

Témata v eGovernmentu (příklady)

- Ochrana OÚ, implementace biometrických údajů
- E-komunikace – KIVS (komunikační infrastruktura veřejné správy)
- IS VS (informační systémy veřejné správy)
- E-podpis
- Konverze dokumentů – nutné mj. zajištění identity a časové razítko
- E-podání (viz CzechPOINT)
- E-LTP (long term preservation)
- E-veřejné zakázky
- eCommerce - e-shopy, e-platby, e-marketing, e-sběry dat, e-fakturace...
- Bezpečnost kompletního IS
- Informační audit, utajované informace (viz jiné předměty)

Bariéry eGov (dle výzkumu)

- rezistence
 - technické
 - využití
 - administrativní (např. standardy)
 - ochrana soukromí
 - design (použitelnost, motivace)
 - právní
 - náklady
 - zpřístupnění (postižení)
 - jiné
1. špatná koordinace v hierarchii VS
 2. vzdorování úředníků změně
 3. nedostatek interoperability IS
- metodologické zkresení

Zkuste definovat:

- eGov
- E-governance
- E-engagement
- E-participace
- E-demokracie
- Služba eGov
- E-služba
- E-správa

**ZNÁTE NĚJAKÉ PROJEKTY
EGOV V ČR?**

**ZNÁTE NĚJAKÉ PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE
EGOV V EU?**

Projekty eGov v EU - Estonsko

- eID od ledna 2002 (e-podpis, soukromé i veřejné e-slужby), květen 2007 zahájen mobilní ID, kompletní e-registrace nové firmy i ze zahraničí (nutné eID)
- Od října 2005 hlasování přes internet zvláštním zařízením, od 2007 registrovaným neposílány papíry, od 2011 možnost přes mobilní telefon
- eTaxBoard (eMaksuamet) pro sledování a úpravy daňového přiznání (využití eID)
- Velmi rozšířené bezdrátové připojení zdarma

Projekty eGov v EU - Dánsko

- 2005 povinnost fakturovat centrálním úřadům elektronicky + pro to web na otevřených standardech a open source komponentech (=> evropský projekt PEPPOL)
- Ve strategii 2007-2010 požadavek na hodnocení projektů eGov, povinnost pro projekty eGov nad 10 mil. DKK tvořit podnikatelský plán (hodnocení rizik, podpora rozhodování, návratnost investic...), a to i pro monitoring a reporting
- Podpora využití mobilních zařízení pro veřejné služby, výslovně „bez ohledu na bezpečnostní rizika“
- Centrální portál s nabídkami práce + přístup k CV bance, personalizovaným reklamám...
- Plně interaktivní služba studentských půjček a grantů (informace i zpracování)

Projekty eGov v EU - Belgie

- První test e-voleb 1991 (ale postup jako u papírových)
- Od září 2008 všechny vnitřní vládní dokumenty v ODF
- Jeden z pilotních států eID, od konce 2004 povinné pro každého Belgičana nad 12 let (pro děti zvláštní karta), funkce ID + cestovní (pas i dráhy) + e-podpis + zprostředkování e-slужeb (např. e-nákup vstupenek na fotbal)
- Web pro setkávání občanů se zájmem podílet se na realizaci projektů zvyšujících kvalitu života v místě (už nefunguje)

Další projekty eGov v EU

- VB
 - Personalizované služby citlivé na potřeby uživatelů
 - Silné prosazení Open Data
- Maďarsko: TrafficPOINT online přístup občanům k foto a info policie při spáchání přestupku a zahájení řízení (už nefunkční)
- Francie, Malta, Řecko: návrhy občanů i expertů pro zlepšení e-slужeb + e-debaty o navrhované legislativě a politice

Výzkumy služeb eGov

- Příprava (analýza potřeb)
- Neustálá úprava fungujícího dle zpětné vazby (akční výzkum)
- Zhodnocení zavedeného (evaluační výzkum)

Výzkum – co stanovit?

- Desk research: co, kde, jak v literatuře (i webové prezentace, šedá literatura, osobní kontakty...)
 - Účel výzkumu: výzkumný problém, otázka, hypotézy, operacionalizace proměnných, předpokládané využití výsledků
 - Populace, vzorek, sběr dat, vstup do terénu, počet...
 - Výzkumné metody, nástroje
 - Omezení
-
- Příklad – již známý projekt eGov (pro všechny stejný)
 - Skupiny cca 5 lidí vlastní návrh

Zdroje

- EGovernment. *Archiv stránek Ministerstva informatiky* [online]. 2008 [cit. 2011-09-29]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/micr/egovernment/default.htm>
- FEATHER, John. *The information society: a study of continuity and change*. 5th ed. London: Facet, 2008. ISBN 978-185-6046-367.
- Sborník z konference Internet ve státní správě a samosprávě. ISSS [online]. 2013 [cit. 2014-09-25]. Dostupné z: <http://www.issc.cz/archiv/2013/download/issc2013.pdf>
- SLÁMOVÁ, Hana. SIKP Přednáška X a, e-Government. Hana Slámová [online]. 2009 [cit. 2014-09-26]. Dostupné z: <http://hasl.slamow.com/content/view/195/75/>
- SLÁMOVÁ, Hana. SIKP kapitola I, i společnost . *Hana Slámová Home Page* [online]. 2007 [cit. 2014-09-25]. Dostupné z: <http://hasl.slamow.com/content/view/60/75/>
- SOCHOVÁ, Zdeňka a Běla POŠTOLKOVÁ. Co v slovnících nenajdete: Novinky v současné slovní zásobě: Část 1. *Naše řeč*, 1992, roč. 75, čís. 5, s. 239. Dostupné online. ISSN 0027-8203
- ŠPAČEK, David. *EGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2012, xix, 258 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-807-4002-618.
- VLASÁK, Rudolf. Informační sektor, informační profese a informační vzdělávání. *NK: knihovnická revue* [online]. 2001, č. 3, s. 159-168 [cit. 2014-09-25]. ISSN 1214-0678. Dostupné z: <http://full.npk.cz/nkkr/NKKR0103/0103159.html>

**FILOZOFICKÁ
FAKULTA**
Masarykova univerzita

Děkuji za pozornost.

